

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 19 marca 2021 r. w Warszawie

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia z dnia 16 marca 2020 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia z dnia 16 marca 2020 r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującej J. B. prawo do renty socjalnej od dnia 1 grudnia 2019 r. na stałe.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

J. B. w dniu 20 kwietnia 2020 r. złożyła do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 16 marca 2020 r., znak: (...), odmawiającej prawa do renty socjalnej.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że decyzja została oparta na błędnych orzeczeniach wydanych przez Lekarza Orzecznika ZUS w dniu 27 stycznia 2020 r. i Komisję Lekarską ZUS w dniu 9 marca 2020 r., w których stwierdzono, że nie jest całkowicie niezdolna do pracy. W ocenie ubezpieczonej stanowisko organów orzeczniczych ZUS jest niezgodne z dokumentacją medyczną, w tym z zaświadczeniami wystawionymi przez (...) oraz z opinią fizjoterapeuty z dnia 29 lutego 2020 r., z której wynika, że występujące u niej zmiany neurologiczne są trwałe, a możliwości komunikacyjne i fizyczne bardzo ograniczone. Ubezpieczona wskazała, że członkowie Komisji Lekarskiej ZUS nie wzięli pod uwagę jej niepełnosprawności, jak również faktycznych dolegliwości, a bardziej byli zainteresowani posiadaniem przez nią wykształceniem i edukacją, niż tym jak funkcjonuje na co dzień. Podkreśliła, że jej stan zdrowia oraz schorzenia na które cierpi, przede wszystkim w postaci zaburzeń neurologicznych, uniemożliwiają jej normalne funkcjonowanie. Stan jej zdrowia nie uległ poprawie od czasu wydania przez organ rentowy poprzedniej decyzji, co skutkuje brakiem możliwości podjęcia pracy. Do chwili obecnej systematycznie przyjmuje leki i pozostaje pod stałą opieką lekarza psychiatry z (...), w której do chwili obecnej kontynuuje indywidualną psychoterapię. Wskazując na powyższe, J. B. wniosła o orzeczenie, że jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i o przywrócenie prawa do świadczenia, które zaskarżoną decyzją nie zostało jej przyznane (odwołanie z dnia 20 kwietnia 2020 r. k. 3-5 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że ubezpieczona J. B. do dnia 30 listopada 2019 r. była uprawniona do renty socjalnej. W dniu 6 listopada 2019 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych ponowny wniosek o rentę socjalną. W toku postępowania została ostatecznie skierowana na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 9 marca 2020 r. stwierdziła, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że w myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1300), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia, w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję oparł się na wskazanym orzeczeniu Komisji Lekarskiej ZUS oraz powołanych wyżej przepisach i odmówił ubezpieczonej prawa do wnioskowanego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 18 maja 2020 r., k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. B., urodzona (...), w dniu 24 kwietnia 2015 r. ukończyła Liceum Ogólnokształcące (...) w W. i zdała egzamin maturalny. Po ukończeniu szkoły średniej, ubezpieczona rozpoczęła pięcioletnie interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością na Akademii (...) w W.. Nigdy nie pracowała. Ubezpieczona cierpi na mózgową porażenie dziecięce. Z powodu stwierdzonego od urodzenia niedowładu spastycznego czterokończynowego w dzieciństwie była poddawana kilkakrotnie leczeniu operacyjnemu rekonstrukcyjno-korekcyjnemu stopy końsko-szpotaowej i przykurczu przywiedzeniowego stawów biodrowych. Do chwili obecnej pozostaje pod opieką fizjoterapeutyczną w związku ze stwierdzoną tetraparezą spastyczną z przykurczami, a także przymusowym ułożeniem kończyn dolnych oraz znacznie pogłębioną lordozą lędźwiową, która powoduje, że ma możliwość chodzenia jedynie na niewielkich odległościach. Cierpi na znaczną wadę wymowy w postaci jąkania, jak również leczyła się z powodu zeza rozbieżnego. Ponadto wymaga stałej opieki psychiatrycznej z (...), farmakoterapii i psychoterapii indywidualnej z powodu występowania stanów depresyjno-lękowych. Orzeczeniem z dnia 30 sierpnia 2016 r. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W. zaliczył J. B. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z symbolem 05-R (upośledzenie narządu ruchu) i 10-N (choroby neurologiczne) na okres do dnia 31 sierpnia 2019 r., wskazując, że stopień niepełnosprawności datuje się od urodzenia (zaświadczenie z dnia 4 października 2016 r. k. 5, świadectwo dojrzałości k. 13-14, świadectwo ukończenia Liceum Ogólnokształcącego k. 15-16, świadectwo ukończenia Gimnazjum k. 17-18, orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 30 sierpnia 2016 r. k. 23-24 a.r., zaświadczenie k. 57, opinia fizjoterapeuty z dnia 29 lutego 2020 r. k. 58, zaświadczenie lekarskie k. 59 a.s.).

J. B. w dniu 6 października 2016 r. złożyła wniosek o rentę socjalną (wniosek o rentę socjalną z dnia 6 października 2016 r. k. 1-4 a.r.). W dniu 4 listopada 2016 r., po badaniu przeprowadzonym przez Lekarza Orzecznika ZUS, została uznana za całkowicie niezdolną do pracy do dnia 30 listopada 2019 r., ze wskazaniem, że data powstania całkowitej niezdolności do pracy istnieje od dzieciństwa. W uzasadnieniu Lekarz Orzecznik ZUS zaznaczył, że całkowita niezdolność do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 4 listopada 2016 r. k. 25 a.r.). W związku z powyższym ubezpieczona, decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 listopada 2016 r., znak: (...), miała przyznane prawo do renty socjalnej na okres od dnia 1 października 2016 r. do dnia 30 listopada 2019 r. (decyzja ZUS z dnia 18 listopada 2016 r., znak: (...) k. 31-33 a.r.).

W dniu 6 listopada 2019 r. ubezpieczona J. B. złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej (wniosek z dnia 6 listopada 2019 r. – nienumerowane karty a.r.). Po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, w tym dokumentacji z przebiegu leczenia do 2019 r. i zaświadczeń o stanie zdrowia wystawionych przez lekarzy leczących w/w okresie, Lekarz Orzecznik ZUS w dniu 27 stycznia 2020 r. wydał orzeczenie, w którym stwierdził, że J. B. nie jest całkowicie niezdolna do pracy (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 27 stycznia 2020 r. – nienumerowana karta a.r.). W związku z wniesionym sprzeciwem od w/w orzeczenia, sprawa została skierowana do rozpatrzenia przez Komisję Lekarską ZUS, która orzeczeniem z dnia 9 marca 2020 r.

także wskazała, że ubezpieczona nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy (orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 9 marca 2020 r. – nienumerowana karta a.r., sprzeciw k. 22 a.s.).

W oparciu o powyższe ustalenia oraz orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 9 marca 2020 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 16 marca 2020 r. decyzję, znak: (...), w której odmówił J. B. prawa do wnioskowanego świadczenia. Organ rentowy wskazał, że w myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1300), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia, w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Ubezpieczona złożyła odwołanie od w/w decyzji. W toku postępowania Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów ortopedy i neurologa celem ustalenia, czy J. B. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa, to na jaki okres oraz czy naruszenie sprawności organizmu powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia, bądź w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (decyzja ZUS z dnia 16 marca 2020 r., znak: (...) – nienumerowane karty a.r., odwołanie z dnia 20 kwietnia 2020 r. k. 3-5, postanowienie z dnia 29 maja 2010 r. k. 9 a.s.).

W opinii z dnia 14 lipca 2020 r. biegła sądowa z zakresu neurologii dr B. A. rozpoznała u odwołującej mózgowie porażenie dziecięce, stany depresyjno-lękowe, niedowład spastyczny czterokończynowy, wadę wzroku – nadwzroczność, zez rozbieżny oka L-stan po operacji, znaczną wadę wymowy – jąkanie oraz stan po leczeniu korekcyjnym stopy końsko – szpotawej i przykurczu przywiedzeniowego stawów biodrowych. Biegła wskazała, że chód ubezpieczonej jest znacznie utrudniony, spastyczny, zaburzony, samodzielny jedynie na niewielkich odległościach bez pomocy sprzętów ortopedycznych. Biegła stwierdziła także uszkodzenie Centralnego Układu Nerwowego od dzieciństwa w stopniu utrwalonym, pomimo aktywnego leczenia i rehabilitacji. W ocenie biegłej sądowej schorzenia stwierdzone u badanej powodują znaczne naruszenie sprawności jej organizmu, sprowadzając konieczność częściowej pomocy i wsparcia osób drugich w zaspokajaniu własnych potrzeb życiowych i w pełnieniu ról społecznych. Z tego powodu, odwołująca jest nadal całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej na okres dwóch lat od daty ostatniego orzeczenia, tj. do listopada 2021 r. (opinia biegłej sądowej z zakresu neurologii dr B. A. z dnia 14 lipca 2020 r. k. 28-30 a.s.).

W opinii z dnia 19 stycznia 2021 r. biegły z zakresu (...) rozpoznał u odwołującej mózgowie porażenie dziecięce. Biegły sądowy wskazał, że odwołująca porusza się ze znacznym zmniejszeniem wydolności chodu. Siada, jak również wstaje z podparciem. Rozbiera się samodzielnie, ale z dużymi trudnościami. W pozycji stojącej istnieją nieco spłycone krzywizny kręgosłupa, odwołująca jest pochylona do przodu. Napięcie mięśni około kręgosłupowych jest wzmożone, bolesne przy palpacji i przy ruchach. Ruchy kręgosłupa wykonuje z dużym ograniczeniem w odcinku tułowiowym. Skłonu nie wykonuje bez przytrzymania się mebla ze względu na brak równowagi. Ruchy w stawach są ograniczone, ale bez utrwalonych przykurczów w stawach, a chód jest niewydolny. W ocenie biegłego tej specjalności, analiza przedstawionej dokumentacji, zebrany wywiad i przeprowadzone badanie, pozwalają stwierdzić, że badana jest nadal całkowicie niezdolna do pracy i to w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym okołoporodowo, a więc przez 18 rokiem życia i w trakcie nauki. Nie rokuję poprawy. Powodem niezdolności do pracy jest niewydolność chodu spowodowana spastycznym porażeniem, a także przykurczami stawów kończyn dolnych (przykurcze czynnościowe w trakcie chodzenia). Biorąc pod uwagę wiek odwołującej i przyczynę powstania zmian (uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego) oraz ich stopień nasilenia – jest oczywiste, że stan zdrowia nie rokuję żadnej poprawy. Biegły wskazał, że teraz może być tylko gorzej, gdyż pojawią się zmiany wtórne w stawach, zmniejszenie sprawności i wydolności chodu i bóle kręgosłupa. Nie zasza jakakolwiek poprawa i stan zdrowia nie rokuję poprawy. Tym samym odwołująca pozostaje osobą całkowicie niezdolną do pracy na stałe (opinia biegłego sądowego z zakresu (...) z dnia 19 stycznia 2021 r. k. 67-69 a.s.).

Do powyższych opinii zastrzeżenia zgłosił pełnomocnik organu rentowego. W piśmie procesowym z dnia 10 lutego 2021 r. oraz w załączonej opinii lekarskiej wskazał, że pomimo uszkodzeń neurologicznych oraz upośledzeń ruchowych stawów, kończyny górne są sprawne i nie stwierdzono ubytku i deficytu psychicznego, ubezpieczona studiuje i ma

orzeczonego stopień niepełnosprawności z odpowiednimi usprawnieniami dla osoby niepełnosprawnej studiującej z perspektywą pracy zgodnie z wykształceniem. W związku z tym orzekanie w stosunku do takiej osoby całkowitej niezdolności do pracy nie jest zgodne z zasadami orzecznictwa lekarskiego. Na tej podstawie organ rentowy wniósł o powołanie innych biegłych sądowych z zakresu neurologii oraz z zakresu ortopedii i traumatologii (pismo procesowe z dnia 10 lutego 2021 r. wraz z opinią lekarską k. 77-78 a.s.).

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął wniosek dowodowy odwołującej o przesłuchanie w charakterze świadka M. B. oraz na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. pominął wniosek organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych sądowych neurologa i ortopedy (postanowienie z dnia 23 lutego 2021 r. k. 81 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego i aktach sądowych, jak również w oparciu o opinie biegłych sądowych z zakresu neurologii dr B. A. i z zakresu (...). Uwzględnione przez Sąd dowody z dokumentów których wiarygodność nie budziła wątpliwości, obejmowały decyzje ZUS i orzeczenia organów orzecznictwa ZUS, ale przede wszystkim dokumentację medyczną, która stanowiła podstawę do formułowania wniosków przez powołanych w sprawie biegłych sądowych.

Opinie biegłych sądowych z zakresu neurologii dr B. A. i z zakresu (...) Sąd ocenił jako sporządzone w sposób prawidłowy i zgodny z wymogami fachowości. Biegli wydali je w oparciu o dołączoną do akt rentowych i sądowych dokumentację medyczną J. B. i po przeprowadzeniu wywiadów oraz badań przedmiotowych, a efektem ich pracy było sformułowanie opinii odpowiadających na pytania postawione przez Sąd w tezie dowodowej. Sąd podzielił wnioski sformułowane przez biegłych sądowych, bowiem ich opinie i stanowiska miały kluczowy wpływ na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie. Biegli wydali swoje opinie uwzględniając pełną dostępną dokumentację medyczną oraz na podstawie wyników badań, jakie sami przeprowadzili. Dodatkowo wnioski płynące ze wskazanych opinii były spójne i w pełni pokrywały się, jeśli chodzi o odpowiedź na postawione przez Sąd pytania. Biegli odmiennie wskazali jedynie datę końcową orzeczonej w stosunku do odwołującej całkowitej niezdolności do pracy. Biegła sądowa z zakresu neurologii dr B. A. wskazała bowiem, że odwołująca jest nadal całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej na okres dwóch lat od daty ostatniego orzeczenia, tj. do listopada 2021 r. Z kolei biegły z zakresu (...) orzekł, że całkowita niezdolność ma charakter trwały, gdyż niewydolność chodu spowodowana spastycznym porażeniem, a także przykurczami stawów kończyn dolnych nie rokuje poprawy. Biegły wyjaśnił przy tym, że aktualnie stan zdrowia może się tylko pogorszyć, ponieważ pojawiają się zmiany wtórne w stawach, które zmniejszają sprawność i wydolność chodu i powodują bóle kręgosłupa. Sąd podzielił stanowisko biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii, gdyż potwierdza je załączona do akt sprawy dokumentacja medyczna, a nadto zostało ono jasno umotywowane. Ponadto opinie wydane przez biegłych sądowych wskazały, że istnieją przesłanki uzasadniające uznanie ubezpieczonej za osobę całkowicie niezdolną do pracy, co tym samym podważyło opinię Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 9 marca 2019 r. oraz wydaną na jej podstawie decyzję organu rentowego, odmawiającą przyznania odwołującej J. B. dochodzonego przez nią świadczenia, od której odwołanie stanowi przedmiot niniejszego postępowania. Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowi wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie.

Podkreślić również należy, że w związku z tym, że biegli sądowi z zakresu (...) oraz z zakresu neurologii dr B. A. w swoich opiniach zawarli jednoznaczne wnioski w zakresie stwierdzenia u odwołującej całkowitej niezdolności do pracy oraz daty jej powstania, to skierowanie sprawy do innych biegłych sądowych tych samych specjalności byłoby zbędne i jedynie przedłużałoby toczące się postępowanie. Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 23 lutego 2021 r. na podstawie art. 235⁽²⁾ § 1 pkt 5 k.p.c. pominął zatem wniosek organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych sądowych neurologa i ortopedy, mając na uwadze, że opinie powołanych w sprawie biegłych w/w specjalności dokładnie i wyczerpująco diagnozują stan zdrowia ubezpieczonej, a także są logiczne w zakresie oceny i wniosków końcowych. Sąd miał też na uwadze, że orzecznictwo sądowe wypowiada się jednoznacznie co do kwestii, że nie można przyjąć, aby Sąd był zobowiązany dopuścić dowód z opinii kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73,

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1974 r., II CR 5/74, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., II UKN 604/00). Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczasowej złożonej opinii (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2001 r., II CKN 639/99). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., sygn. akt II UKN 446/00). W ocenie Sądu prezentowana przez organ rentowy argumentacja stanowi zatem jedynie nieuzasadnioną polemikę z jednoznacznymi wnioskami zaprezentowanymi przez biegłych sądowych z zakresu (...) oraz z zakresu neurologii dr B. A..

Sąd pominął także wniosek dowodowy strony odwołującej o przesłuchanie w charakterze świadka M. B.. Wskazać bowiem należy, że to wyłącznie biegły sądowy jest uprawniony do oceny, czy stan zdrowia osoby ubiegającej się o rentę czyni ją niezdolną do pracy, a jeśli tak to w jakim stopniu. Decydująca dla rozstrzygnięcia spornych kwestii jest opinia biegłego sądowego, a nie opinia wydawana przez lekarza leczącego odwołującą, albowiem to właśnie biegły sądowy zobligowany jest do oceny stanu zdrowia skarżącej w punktu widzenia prawa do renty zgodnie z przepisami ustawy emerytalnej. Jednocześnie subiektywne odczucia świadka o stanie zdrowia ubezpieczonej, przebiegu jej choroby, zdolności czy też niezdolności do pracy, nie mogą stanowić podstawy do uznania jej za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Dlatego też na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął dowód z zeznań świadka M. B., jako nieprzydatny do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 marca 2020 r., znak: (...), podlegało uwzględnieniu.

Rozpoznanie sprawy w analizowanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz.U. z 2021 r. poz. 11), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Spór dotyczył jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Warunki przyznania prawa do renty socjalnej zostały określone w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1300). Zgodnie z art. 4 ust. 1 tej ustawy renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

1. przed ukończeniem 18 roku życia,
2. w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia,
3. w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1 przysługuje renta socjalna stała, jeżeli całkowita niezdolność do pracy ma charakter trwały lub renta socjalna okresowa, jeżeli niezdolność do pracy ma charakter okresowy.

Przepis art. 15 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej zawiera odesłanie ustawowe do niektórych przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.), z zaznaczeniem, że przepisy te stosuje się odpowiednio. Odesłanie to obejmuje między innymi art. 12 ustawy emerytalnej, który zawiera definicję niezdolności do pracy. Zgodnie z treścią tego przepisu niezdolną

do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast osobą częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej) (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2004 roku, II UK 222/03). Wskazać również należy, że przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 roku, II UKN 134/00 i z dnia 7 września 1979r., II URN 111/79).

Wspomniany art. 15 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej odsyła również do art. 107 ustawy emerytalnej, który wskazuje, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Cytowany wyżej przepis wskazuje, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy może ulec zmianom w przypadku zmiany kwalifikacji niezdolności do pracy, jej ustania lub ponownego powstania. W aspekcie formalnoprawnym w przypadku renty socjalnej może więc nastąpić utrata prawa do tego świadczenia bądź ponowne nabycie uprawnień. O zmianach w prawie i wysokości świadczeń rentowych przesądza każdorazowo wynik badania lekarskiego przeprowadzanego przez Lekarza Orzecznika ZUS/Komisję Lekarską ZUS, dokonujących oceny niezdolności do pracy, jej stopnia i trwałości. Treść orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS/Komisji Lekarskiej ZUS w przedmiocie zmiany stopnia niezdolności do pracy, jej braku lub ponownego powstania, powinna w równym stopniu wynikać z profesjonalnej oceny stanu zdrowia badanego, jak i biologicznego aspektu niezdolności do pracy z elementami ekonomicznymi.

W rozpatrywanej sprawie ubezpieczona w okresie od dnia 1 października 2016 r. do dnia 30 listopada 2019 r. pobierała rentę socjalną i wniosowała o przyznanie prawa do tego świadczenia na dalszy okres. Sąd rozstrzygając o konieczności przyznania renty socjalnej, zgodnie z wnioskiem ubezpieczonej, oparł się na treści opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii dr B. A. i z zakresu (...). Biegli wskazanych specjalności potwierdzili zasadność stanowiska J. B. wskazując, że cierpi ona na mózgowo porażenie dziecięce, które spowodowało uszkodzenie Centralnego Układu Nerwowego w stopniu utrwalonym, pomimo aktywnego leczenia oraz rehabilitacji. W ocenie biegłych sądowych schorzenia stwierdzone u odwołującej powodują znaczne naruszenie sprawności jej organizmu, sprowadzając konieczność częściowej pomocy oraz wsparcia osób drugich w zaspokajaniu własnych potrzeb życiowych i w pełnieniu ról społecznych. Biegły z zakresu (...) wskazał także, że powodem niezdolności do pracy ubezpieczonej jest niewydolność chodu spowodowana spastycznym porażeniem, a także przykurczami stawów kończyn dolnych (przykurcze czynnościowe w trakcie chodzenia). Z tego względu, napięcie mięśni około kręgosłupowych jest wzmożone, bolesne przy palpacji i przy ruchach, natomiast ruchy kręgosłupa są wykonywane z dużym ograniczeniem w odcinku tułowiowym. Biegły podkreślił, że biorąc pod uwagę wiek odwołującej i przyczynę powstania zmian (uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego) oraz ich stopień nasilenia — jest oczywiste, że stan zdrowia nie rokuje żadnej poprawy. Biegły wskazał, że teraz może być tylko gorzej, gdyż pojawiają się zmiany wtórne w stawach oraz zmniejszenie sprawności i wydolności chodu i bóle kręgosłupa. Nie zaszła jakakolwiek poprawa i stan zdrowia nie rokuje poprawy, dlatego też odwołująca jest trwale całkowicie niezdolna do pracy. Na opiniach w/w biegłych sądowych, Sąd Okręgowy się oparł, gdyż biegli uwzględnili w swoich opiniach całą dostępną dokumentację medyczną ubezpieczonej do 2019 r., prawidłowo opisali przebieg schorzeń występujących u J. B. i wypowiedzieli się na temat stanu jej zdrowia pod kątem stwierdzonego mózgowego porażenia dziecięcego, a także jego dalszych skutków w postaci schorzeń neurologicznych oraz ortopedycznych. Wobec tego Sąd do opinii biegłych sądowych nie miał zastrzeżeń. Zostały one sporządzone w sposób fachowy. Zawierają też opisy wyników badań, jakie biegli sami przeprowadzili, opis stanu zdrowia ubezpieczonej w oparciu o aktualną dokumentację medyczną oraz logicznie umotywowane i

jednoznaczne wnioski, co do istnienia u ubezpieczonej całkowitej niezdolności do pracy w dalszym ciągu na stałe. Wskazać przy tym należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczących prawa do świadczeń rentowych, do dokonywania ustaleń w zakresie oceny stopnia zaawansowania chorób oraz ich wpływu na stan czynnościowy organizmu, uprawnione są osoby posiadające fachową wiedzę medyczną, a zatem okoliczności tych można dowodzić tylko przez dowód z opinii biegłych sądowych, zgodnie z treścią art. 278 k.p.c. Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi dokonania należytej oceny zebranego materiału dowodowego wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Dlatego też opinie sądowo - lekarskie sporządzone w sprawie przez lekarzy specjalistów, mają zasadniczy walor dowodowy dla oceny schorzeń ubezpieczonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11 lutego 2016 r., III AUa 1609/15).

Niemniej istotne było to, że J. B. pobierała rentę socjalną przyznaną na okres do 30 listopada 2019 r. i organ rentowy, a także jego organy orzecznicze w wydanych orzeczeniach, nie wskazały czy i w jaki sposób stan zdrowia ubezpieczonej zmienił się, czy nastąpiła poprawa, która uzasadniałaby formułowanie wniosku o braku możliwości stwierdzenia od dnia 1 grudnia 2019 r. całkowitej niezdolności do pracy. Pełnomocnik organu rentowego, formułując zastrzeżenia do opinii biegłych, wskazał jedynie, że pomimo uszkodzeń neurologicznych i upośledzeń ruchowych stawów, kończyny górne są sprawne, a nadto również nie stwierdzono ubytku i deficytu psychicznego, ubezpieczona studiuje i ma orzeczoną stopień niepełnosprawności z odpowiednimi usprawnieniami dla osoby niepełnosprawnej studiującej z perspektywą pracy zgodnie z wykształceniem. Z kolei biegli sądowi akcentowali, że nie doszło nie tylko do poprawy stanu zdrowia J. B. w stosunku do okresu, kiedy pobierała rentę socjalną, ale nawet w 2019 r. stan ten pogorszył się, co zostało opisane w opinii zwłaszcza przez biegłego sądowego z zakresu (...). Organ rentowy w żaden sposób nie odniósł się do sformułowanych przez biegłych sądowych wniosków oraz nie wskazał rzeczowej i szczegółowej argumentacji stanowiącej polemikę z tymi wnioskami. Dodatkowo Sąd Okręgowy uwzględnił, że J. B. była uznana wcześniej za całkowicie niezdolną do pracy i miała przyznaną rentę socjalną, poza tym jest zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z powodu upośledzenia narządu ruchu i chorób neurologicznych, co nie ma znaczenia decydującego, przesądzającego, ale nie może być też całkowicie pomijane.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy przyjął, wbrew stanowisku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i jego organów orzeczniczych, że ubezpieczona jest wciąż całkowicie niezdolna do pracy. Stan jej zdrowia nie pozwala na wykonywanie pracy zarobkowej, tak jak w okresie wcześniejszym, dlatego zasadne było przyznanie prawa do renty socjalnej zgodnie ze złożonym wnioskiem. Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zatem zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w ten sposób, że przyznał J. B. prawo do w/w świadczenia od 1 grudnia 2019 r. na stałe.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

(...)